

Dato: 120314
Ansvarlig: TB
Saksreferanse: 6.4.23

Prinsipper for høringssvar til Fastlegeforskriften

Unge funksjonshemmede er paraplyorganisasjonen for organisasjoner av, med og for unge med funksjonsnedsettelse og kroniske sykdommer. Organisasjonen representerer 32 organisasjoner med over 25 000 medlemmer.

Generelle betraktninger

Fastlegeordningen ble innført for 10 år siden, og har siden den tid blitt en svært populær ordning hos majoriteten av befolkningen. Samtidig ser vi at noen, og særlig unge brukere opplever at de ikke får den hjelpen de trenger¹. Unge funksjonshemmede er derfor positiv til hovedintensjonen ved den nye fastlegeforskriften, som skal sikre bedre oppfølging av alle, men ser samtidig at det enda er rom for forbedringer.

Undersøkelser viser at mange ungdommer ikke oppsøker primærhelsetjenesten selv om de har behov for helsehjelp². Innledningsvis i forskriftsarbeidet ble dette påpekt, men vi savner reell politikk, i form av krav til drop-in timer, lengre åpningstider og ungdomsvennlig informasjon.

Mange av våre medlemmer har diagnoser som gjør at de har behov for tettere kontakt med fastlegen enn andre. Den nye fastlegeforskriften legger opp til bedre oppfølging av denne gruppen, og dette er noe vi finner svært viktig. Tett oppfølging er særlig relevant i overgangsfaser, og vi ser i dag at svært få opplever en sømløs overgang fra barne- til voksenhelsetjenesten. Vi håper at fokuset på bedre samarbeid mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten vil bidra til dette.

Fastlegeundersøkelsen fra 2010 avdekket store kunnskapshull blant norske fastleger om rehabiliteringstilbud for ungdom³. Unge funksjonshemmede er glad for at den nye fastlegeforskriften stiller krav til fastlegenes samarbeid med spesialisthelsetjenesten, og håper dette også vil påvirke kunnskapsinnhenting og informasjonsformidling.

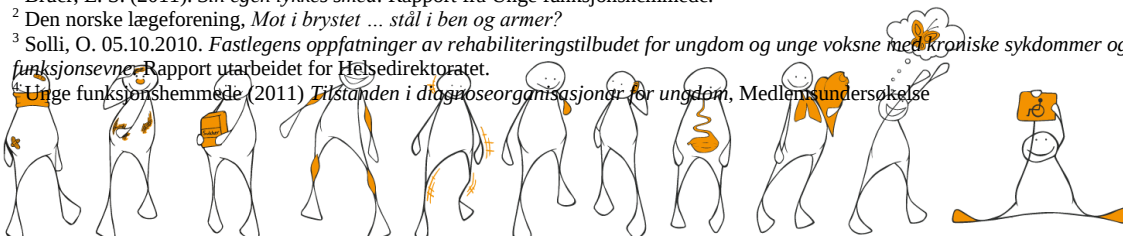
Unge funksjonshemmede er generelt positiv til de nye oppgavene som blir tillagt fastlegene, men er samtidig bekymret for at en økt arbeidsmengde vil føre til at de med kompliserte behov ikke får den behandlingen de har behov for. Undersøkelser vi har utført blant våre medlemmer viser at mange ikke får den hjelpen de trenger, og at mange møter leger som ikke kjenner deres diagnose⁴. Med økt arbeidsmengde vil

¹ Bruer, E. S. (2011). *Sin egen lykkes smed*. Rapport fra Unge funksjonshemmede.

² Den norske lægeforening, *Mot i brystet ... stå i ben og armer?*

³ Solli, O. 05.10.2010. *Fastlegens oppfatninger av rehabiliteringstilbudet for ungdom og unge voksne med kroniske sykdommer og nedsatt funksjonsevne*. Rapport utarbeidet for Helsedirektoratet.

⁴ Unge funksjonshemmede (2011) *Tristanden i diagnoseorganisasjoner for ungdom*, Medlemsundersøkelse

fastlegene få enda mindre tid til å sette seg inn i enkeltpasienters utfordringer, og mindre tid til konsultasjoner. Dette kan ha svært negativ effekt for mange kronisk syke.

Spesifikke merknader

§6 Kommunens ansvar for informasjon

Unge funksjonshemmede er glad for at kommunens ansvar om å informere innbyggere om fastlegeordningen er beskrevet i forskriften, men ønsker en utvidelse av dette ansvaret. I dag er det mange unge som ikke oppsøker lege på grunn av redsel for brudd på taushetsplikten. En årsak til dette er at man har samme familielege som foreldrene. Mange unge kjenner ikke til muligheten for å skifte fastlege ved fylte 16 år, og ansvar for slik informasjon bør tillegges kommunen.

Unge funksjonshemmede anbefaler at man i §6 tilføyer et nytt ledd som lyder: *«Kommunen plikter å aktivt informere 16 åringer om muligheten for å skifte fastlege».*

§12 Fastlegens deltakelse i annet allmennlegearbeid i kommunen

Unge funksjonshemmede er av den oppfatning av at ungdomshelse som et fagfelt ofte blir glemt, og at skolehelsetjenesten bærer preg av å være et nedprioritert helsetilbud i kommunene. Vi har lenge arbeidet for en bedre skolehelsetjeneste, blant annet gjennom sterkere involvering av allmennleger. Vi er derfor glade for at skolehelsetjenesten er inkludert blant andre allmennlegeoppgaver, men er samtidig redd for at dette vil nedprioriteres blant de andre tillagte arbeidsoppgavene.

Unge funksjonshemmede anbefaler derfor at man i andre ledd tilføyer *«innenfor de 7,5 timene skal allmennlegenes arbeid i skolehelsetjenesten prioriteres. Utover dette står kommunene fritt til...»*

§18 Brukermedvirkning

Det er viktig at pasientene har mulighet til å medvirke i behandlingsforløpet. Mange av våre medlemmer opplever at avgjørelser blir tatt over hodet på dem, og at legene ikke innehar den kompetansen som kreves for å kommunisere med unge mennesker. Dette er forhold som er lite underlagt lokale undersøkelser, og regelmessige undersøkelser vil gi gode indikasjoner på forbedringsmuligheter. Unge funksjonshemmede er derfor positive til at et slikt tiltak innføres, og understreker at man i arbeid med erfaringsinnhenting også må fokusere på unge brukere.

Unge funksjonshemmede anbefaler at man i denne paragrafen tilføyer *«Dette systemet bør også registrere alder».*

§23 Allmenne tilgjengelighetsbestemmelser

Denne paragrafen sier blant annet at legen skal kunne motta timebestilling på e-post og sms. Unge funksjonshemmede er svært glade for dette forslaget, da vi tror dette vil gjøre bøygen for å oppsøke fastlegen mindre for mange ungdommer. Samtidig savner vi ytterligere tilgjengelighetstiltak, som for eksempel drop-in timer og lengre åpningstider. Dette reguleres gjennom §32, men belyses dårlig også her.

Unge funksjonshemmede anbefaler at man i paragrafen tilføyer «*Fastlegen skal i det omfang det er mulig, tilby drop-in timer og behandling på kveldstid. Fastlegen skal i tilfeller der det er hensiktsmessig, tilby konsultasjon via internett eller elektronisk post.*»

Merknader til forskrift om pasientrettigheter i fastlegeordningen

§ 7 Rett til å skifte fastlege

Unge funksjonshemmede er glad for at forskriften påpeker rett til å skifte fastlege ved 16 år, og rett til medbestemmelse ved fylte 12 år, men savner informasjonskrav. Få 16 åringer kjenner til muligheten til og selv kunne fastlege, og enda færre 12 åringer kjenner til muligheten for medbestemmelse. For å sikre at man får sine rettigheter er det viktig med kjennskap til disse, og her er det et informasjonsansvar som i dag ikke har blitt tatt

Unge funksjonshemmede anbefaler at man i denne paragrafen tilføyer «*For å sikre at alle kjenner retten til å skifte fastlege plikter kommunen å sende ut informasjonsbrev til alle 16 åringer om denne rettigheten.*»

Kontakt hos Unge funksjonshemmede:

Rådgiver Torunn Berg,

telefon: 92 24 35 44 eller torunn@ungefunksjonshemmede.no
